

TÍÐINDI

– Tað er ein sera løgin støða at vera í sum føroyingur. Eingin ynskir sanktiónir móti Føroyum, og eg eri djúpt ólukkuligur um ta støðu, sum Føroyar eru komnar í. Hetta kann í ringasta føri gerast ein vanlukka fyri Føroyar, sigur Gullak Madsen, føroyskur reiðari í Danmark

Virðið altjóða spælireglur

– Eingin ynskir eitt handelsboykott móti Føroyum. Men eg haldi ikki, at Føroyar hava góð argument fyri tí, sum nú verður gjørt. Tað sigur føroyski reiðarin og vinnulívsmaðurin Gullak Madsen, sum umvegis felagið hjá donsku uppsjóvarvinnuni mælir ES til at boykotta Føroyar.

Jón Brian Hvidtfeldt

Uppsjóvarvinnan í Danmark, Skotlandi, Írlandi og Hollandi er av tí greiðu fatan, at fyrst og fremst Føroyar eru stóri skurkurin í uppsjóvarfiskiskapinum. Tí tekur vinnan undir við, at ES setir í verk handilstiltøk móti Føroyum.

Føroyski leikluturin í felagnum hjá donsku uppsjóvarvinnuni, Danmarks Pelagiske Producentorganisation, er eyðsýndur. Triggir av níggju nevndarlimum eru nevniliga føroyingar, búsitandi í Danmark. Teir eru Gullak Madsen, reiðari á Ruth, Friði Magnussen, reiðari á Asbjørn, og Virgar Tindskarð, reiðari á Beinur.

Av teimum trimum er Gullak Madsen mest sjónligur í føroyska samfelagnum. Føroyski reiðarin í Hirtshals er sera virkin í føroyskum vinnulívi. Hann hevur sett pengar, bæði í SMS og Bónus, í oljufelagið Effo, og eisini eigur hann fleiri bygningar í Tórshavn. Ein av teimum er bygningurin, har Landsbankin helt til, og sum Fiskimálaráðið skal flyta inn í næstum.

– Nei, eg haldi ikki, at føroyingar hava serliga góð argument, hvørki í makrell ella sildatrætuni. Eg haldi ikki, at grundleggjandi argumentið um søgulig rættindi er til staðar, sigur Gullak Madsen.

Royndi reiðarin, sum síðstu mongu árin hevur búð í Hirtshals, er fullgreiður yvir, at hann her traðkar út í eitt eymt mál fyri føroyingar flest. Ikki minst aktuella hóttanin um ES-boykott hevur trekt frontarnar hart upp. Og í tí kjakinum hevur støðan hjá Danmarks Pelagiske Producentorganisation verið bensin á bálið.

– Tað er ein sera løgin støða at vera í sum føroyingur. Eingin ynskir sanktiónir móti Føroyum, og eg eri djúpt ólukkuligur um ta støðu, sum Føroyar eru komnar í. Hetta kann í ringasta føri gerast ein vanlukka fyri Føroyar, sigur Gullak Madsen.

Hann hevur hug at víkja undan, tá vit spyrja um støðan hjá Danmarks Pelagiske Producentorganisation ikki beinleiðis gongur ímóti føroyska áhugamálunum.

– Vit mugu minnast til, at

hóttanin um boykott kemur úr ES. Danska stjórnin er ímóti boykotti. Og okkara felagsskapur kann ikki taka stjórnina av ræði, argumenterar Gullak Madsen.

Søgulig rættindi

Gullak Madsen heldur sum longu nevnt ikki, at føroyingar hava serliga góð argument á hondini.

– Ja, tað hevur verið nógvur makrelur í føroyskum sjógvi tvey ella trí tey síðstu árin. Og ja, tað er nógv sild í føroyskum sjógvi júst nú. Men hvussu var støðan fyri fáum árum síðani, spyr Gullak Madsen og heldur fram:

– Tú kanst ikki lata vera við at hyggja eftir søguligum rættindum. Um tú ikki brúkar tann lykilin at býta eftir, hvat skalt tú so brúka? Tú kanst ikki bróta við altjóða spælireglur, tí harvið meldar tú teg úr altjóða samfelagnum. Harvið er ikki sagt, at ES hevur rætt, sigur Gullak Madsen.

Reiðarin í Hirtshals leggur dent á, at hóast hann argumenterar ímóti føroyska politikkinum, so merkir tað

ikki, at hann tekur undir við verandi býti.

– Eg trúgvi at tey flestu eru samd um, at Føroyar finga ov lítið av makreli í gomlu avtaluni. Men tann spurningin má man taka við samráðingarborðið. Og har mugu tað vera søguligu rættindini, sum liggja til grund fyri býtið. Í lötuni tykist politikkurin vera, at man sleppur grundleggjandi princippum fyri at ganga egnar leiðir, sigur Gullak Madsen.

Pengarnir

Tað er eingin loyna, at virðini í uppsjóvarvinnuni eru sera stór. Føroysku kvoturnar, bæði eftir makreli og norðhavssild, eru trifaldaðar. Frá strandalandaavtalum, ið góðu Føroyum umleið fimm prosent av heildarkvotuni, hava Føroyar ásett sær egnar kvotur á 15 til 17 prosent. Men afturfyri skal alt fiskast í føroyskum sjógvi.

– Flestu eru væl samd um, at fiskurin er ikki tann besti, meðan hann er í føroyskum sjógvi. Spurningurin er so, um man ynskir at fiska kilo ella fiska krónur, spyr Gullak

Madsen við greiðari adressu til føroyska fiskivinnu-politikkin.

Reiðarin er greiður yvir, at nøgdirnar kunnu víga upp ímóti kiloprísinum.

– Men er tað hetta slag av fiskivinnupolitikki, ið man ynskir, spyr Gullak Madsen og dregur ein parallell til sín eigna fiskiskap:

– Í fjør fiskaði Ruth 10.000 tons av makreli upp á seks vikur, og alt fór til matna. Vit kundu fiskað fleirfalt so nógv, um vit sluppu tað. Men her eru kvotur á, og tað má eg fyrihalda meg til, sigur Gullak Madsen.

Vinnulívsmaðurin

Síðstu árin hevur Gullak Madsen gjørt stórar íløgur í føroyskt vinnulív. Hann er stórur partaeigari, bæði í SMS og Bónus, umframt í Effo. Tí fara pengar í hansara lumma, hvørja ferð stórt tal av føroyingum fara til handils ella fylla sær tanga.

– Ja, eg havi tjent pengar í Danmark, og havi valt at investera teir í Føroyum. Men eg havi so ongantíð hugsað tankan, at eitt møguligt ES-boykott fór at raka meg aftur

á tann hátt, sigur Gullak Madsen.

Hann tykist tó fortørnaður av spurninginum:

– Eg kann bara selja míni partabrøv, um fólk ynskja tað. Longri er tann søgan væl ikki. Men eg kann ikki gevast við at fiska og arbeiða, tí ES og Føroyar eru endað í einum trætumáli, sigur Gullak Madsen.

Lagnunar speisemi vildi tað soleiðis, at føroyska Fiskimálaráðið við Jacob Vestergaard á odda nú flytir inn í bygningin hjá Gullak Madsen Yviri við Strond í Havn. Landsbankin, sum ikki er til meira, gjørdi eitt langtíðar leigumál við vinnulívs-mannin. Og tað leigumálið er biligari enn leigumálið í Bókbíndaragøtu 8, har Fiskimálaráðið í dag leigar frá Eik Banka, fyrrverandi Kaupthing.